

Др. Риналд Чулић, адвокат – Београд

ЈЕДНА НЕПОТРЕБНА ПОЛЕМИКА О РАЗУМЕВАЊУ § 166. КРИВ. ЗАКОНИКА*

У Бројевима 1 – 4 часописа „Полиција“ (свеска за јануар и фебруар 1932. год.) изашле су две полемичне расправе, једна од г. Д-р Фрања Клајића, државног тужиоца у Враћи, а друга од г. Лазе Урошевића, касационог судије, у којима су заступљена диаметрално супротна гледишта о разумевању и примени § 166. Крив. Законика, који гласи: „Ко се умишљено или из нехата употребом јаких пића или напитака тако опије да постане неурачунљив и у таквом стању учини кривично дело, за које се гони по званичној дужности, казниће се због самог пијанства затвором до годину дана или новчано до 10.000 динара“.

Повод овој полемици дао је коментар, који је г. Урошевић у II. свесци свог Судског Требника оштампао уз одредбу цитираног § 166. а у коме г. Урошевић овај законски пропис тумачи у смислу, да се извршилац има казнити не само због пијанства него и због учињеног кривичног дела по одговарајућем пропису, имајући при том у виду пропис § 62., који говори о реалном стицају.

У поменутој полемици са г. Д-р Кларићем, г. Урошевић остао је при свом тумачењу § 166. и за ово своје мишљење дао је разлоге, који се углавном своде на ово: Због тога што се често дешава да појединци чине злоупотребу од јаких пића и напитака, и умишљено или нехатно се опијају тако да постају неурачунљиви, па у таквом стању чине и кривична дела и тиме угрожавају јавни мир и поредак, законодавац је, да би заштитио грађане од повреде тог мира и поретка, конструисао особено кривично дело у § 166. и унео га у главу XV. Крив. Законика, која обухвата дела противу јавног мира и поретка. Овим поступком законодавац није ни у колико дирао у неурачунљивост која може доћи од напитости која нема везе са вољом кривца. Законодавац мисли на учиниоца, који је крив што је себе довео у стање неурачунљивости и у таквом стању чињењем кривичног дела које се гони по службеној дужности пореметио јавни мир и поредак и баш таквог неурачунљивог оглашава за крива и казни. Па кад законодавац учиниоца и поред неурачунљивости сматра за крива „због самог овог пијанства“, онда г. Урошевић сматра да му се таква неурачунљивост, у коју је себе довео својом кривицом не може узети ни за основ који искључује подобност за урачунљивост за кривично дело, које је у том пијанству учинио.

Овакав закључак уваженог г. Урошевића је погрешан. Не стоји, да законодавац одредбом § 166. Крив. Зак. неурачунљивог“ извршиоца оглашава за крива због „самог овог пијанства“, него оглашава извршиоца за крива због тога, што је у потпуно с в е с н о м, дакле урачунљивом стању предузео радњу опијања, из које су наступиле последице предвиђене у § 166. Крив. Зак., па га због ове у свесном стању предузете радње опијања казни. Пропис § 166. дакле, ни у колико не дира у

* Бранич, Београд, 3/1932, стр. 134–135.

неурачунљивост као основ, који искључује кривичну одговорност, и према томе не може се из овог прописа изводити закључак, да је учинилац одговоран и за кривично дело, које је у том пијанству учинио. Он је одговоран само за то, што је **доложно** или **кулпозно** себе довео у стање неурачунљивости, јер је ово стање у узрочној вези са његовом вољом и његовом свешћу, али за све друге радње, које је у оваквом неурачунљивом стању предузео, не може бити одговоран, јер недостаје свест и узорчна веза. Друкчије стоји ствар, ако се учинилац опије у намери да изврши какво кривично дело. То је онда случај **actio libera in causa**, где учинилац одговара за извршено дело, пошто се одлучио за његово извршење у **свесном** стању и напитост била му је само средство за извршење кривичног дела.

У осталом одредба поменутог § 166. није нова у нашој држави. Сличних прописа било је у кривичним законима, који су раније важили у извесним правним подручјима наше државе, као н. пр. у Далмацији и у Словенији, где је важио аустријски казнени закон, који је у свом § 236. наређивао ово: „И ако радње, које су иначе злочин почињене у случајном пијанству не могу се сматрати као злочин, ипак у овом случају казниће се пијанство као иступ“, па даље исти казнени закон у свом § 523. прописивао је ово: „Пијанство казниће се као иступ за онога, који у пијанству учини какву радњу, која би му се **ван овог стања** приписала као злочин.“

То исто, што је наређивао аустријски казнени Закон, прописује сада и § 166. нашег унитарног Кривичног Законика, који је у својој дикцији тако јасан, да не може настати питање: да ли ће се учинилац казнити само због пијанства или ће се казнити и због кривичног дела учињеног у том пијанству. С тога сматрам да је свака дискусија по овом питању непотребна а и опасна, јер се њоме без потребе изазива забуна у правосуђу.